— «Εἶμαι κάλφας, τοῦ ἀποκρίνεται ὁ ἅγιος, καὶ χτίζω παλάτια.»

— «Μὲ τὴν ὥρα σου μᾶς ἦρθες. Μοῦ χρειάζεται ἴσια ἴσια ἕνα παλάτι. Νὰ μοῦ τὸ χτίσῃς.»

— «Μπράβο, τοῦ λέει ὁ ἀπόστολος. Σοῦ τὸ τάζω.»

Καὶ ὁ καλὸς ὁ ἀπόστολος τρέχει στὶς πολιτεῖες καὶ στὰ χωριὰ, πιάνει τὶς ὁμιλίες μὲ τοὺς φτωχοὺς καὶ τοὺς παθιασμένους, παρηγορεῖ τὸν ἕνανε, στὸν ἄλλονε δίνει θάρρος, μὲ τὴ γλώσσα τους ἐννοεῖται ὅλα τοὺς τὰ λέει, γιατὶ στὰ χρόνια τὰ ποστολικὰ, τὴ γλώσσα τοῦ λαοῦ μιλούσανε, καὶ σπέρνει σπέρνει ὁ ἀπόστολος παντοῦ τὸ λόγο ποὺ οἱ ψυχὲς τονὲ διψοῦνε.

Ὕστερις ἀπὸ ἕνα χρόνο—νὰ ποῦμε καὶ τοῦ στραβοῦ τὸ δίκιο,ἕνα χρόνο τὸν ἄφησε ἥσυχο—παρουσιάζεται ὁ ἄρχοντας καὶ τοῦ κάνει·

— «Τὸ παλάτι μοῦ τὄχτισες;»

— «Ἀμὲ, πῶς νὰ μὴ σοῦ τὸ χτίσω;»

— «Καὶ ποῦ εἶναι, νὰ τὸ δῶ;»

— «Νὰ τὸ δῇς, ἄρχοντά μου ; Γιὰ νὰ δῇς τὸ παλάτι ποὺ σοῦ ἔχτισα, πρέπει πρῶτα νὰ πεθάνῃς!»

Φαντάζεστε τὶ ἔκαμε ὁ ἄρχοντας, ἅμα τἄκουσε. Στὴ φυλακὴ τὸν ἔβαλε τὸν ἀπόστολο, ἐπειδὴ τοῦ ἔλειπε ὑποθέτω ἡ καλοσύνη ποὺ εἴπαμε.

Καὶ τὸ συμπέρασμα ποιό εἶναι; Εἶναι τάχα πὼς πρέπει νὰ πεθάνουμε, γιὰ νὰ δοῦμε λυμένο τὸ ζήτημα; Ὁ Θεὸς νὰ φυλάξῃ. Πρέπει ξεναντίας νὰ λυθῇ, γιὰ νὰ μὴν πεθάνῃ τὸ ἔθνος. Τὸ συμπέρασμα εἶναι πὼς δὲν πρέπει νὰ φυλακώνουμε τὴν ἀλήθεια, γιὰ νὰ φωτίσῃ αὐτὴ τὸ μέλλο μας.

Παρίσι, 22 τοῦ Μάρτη 1907.

ΨΥΧΑΡΗΣ.

ΣΑΒΑΤΟΒΡΑΔΑ

Πάντα σὲ πέλαγα ἀνοιχτά....
ΕΡΜΟΝΑΣ

Πάντα μαζί σου θὰν τὰ περνῶ πιὰ τὰ Σαβατόβραδο. Πάντα. Πάει, τἀποφάσισα. Θὰν τὰ ζῶ μαζί σου—κι ἂς εἶσαι μακριά μου κι ἂς μᾶς χωρίζουνε βουνὰ καὶ πέλαγα. Τὸ κορμί σου τὸ βεργόλιγνο δὲν τὸ βλέπω, ἡ φεγγερή σου θωριὰ δὲν ἀστράφτει στὴ λεύτερη μοναξιά μου νὰ μοῦ χλωμιάνει τὸ τρεμουλόφωτο κερὶ—μὰ τί μὲ νοιάζει ; Μαζί μου εἶσαι πάντα, πλάϊ μου, ἀφοῦ ἡ γαληνὴ ψυχή σου, τῆς τρικυμισμένης ψυχῆς μου ἡ ἀδερφούλα ἡ μονάκριβη, πάντα μὲ συντροφεύει, πάντα μοῦ ἀπαλοχαϊδέβει τὴν ταξιδιόχαρη σκέψη μου.

Καὶ σὲ κράζω Ἤγησὼ—γιατὶ ταιριάζει σου τὄνομα. Κι ἀνοίγω κουβέντες μαζί σου. Ἀτέλιωτες καὶ σιγαλὲς σὰν τὴν ψιλοβροχούλα ποὺ σιγαλοτραγουδάει ὄξω στὸ δρόμο, τούτη τὴ στιγμὴ, τὴν παραδεισένια σερενάδα της.

*

Σ' ἤβρα, ψυχὴ, στὸ πλάϊ μου.....Τωραδὰ μόλις ἔκλεισα τὸ λατρεμένο μας ποιητή. Ταξιδεύοντας κ' οἱ δυό μας γιὰ ὧρες σὲ ὀνειρευτὲς Κολχίδες μὲ τὴ σιδεροστήθω «Ἀργώ» του, ἀράξαμε στὸ λιμάνι ποὺ λαχταρούσαμε. Στὸ λιμάνι τῆς θείας Τέχνης, τῆς κοσμοκυβερνήτρας. Βόηθα νὰ ρήξουμε τὴν ἄγκουρα. Κι ἂς μείνουμε δῶ νὰ γευτοῦμε τὶς ἀνιστόρητες χαρὲς τῆς μεγάλης ζωῆς, τῆς ζωῆς τοῦ Ὀνείρου. Τραγουδώντας τὄμορφο τραγούδι

Καὶ βλέπω ἀγάλια ἀγάλια μπροστά μου νὰ περνᾶ
ὁ κόσμος τῶν ὀνείρων μὲ τὰ χρυσὰ φτερὰ

ἂς μείνουμε δῶ ὅσο νὰ λαλήσει τὄρνίθι κι ὅσο νἀστράψει ὁ ἥλιος τῆς Κυριακῆς ποὺ σκορπάει τὰ ὄνειρα τοῦ Σαβατόβραδου.

*

Ἂν εἴσουν κοντά μου δὲ θὰ μποροῦσα νὰ σοῦ μιλήσω ἔτσι. Θὰ σωποῦσα ἢ θἀράδιαζα λόγια δίχως νόημα. Καὶ σὺ τὸ ἴδιο. Μὰ μέσα ἀπὸ τὴ συγγενφιάρικη σιωπή μας καὶ μέσα ἀπὸ τὰ μουχλιασμένα λόγια μας θὰ ξέβγαινε κάπια γλυκιὰ φωνὴ ποὺ ἀδιάκοπα θὰ φλυαροῦσε καὶ ποὺ θὰν τὴν ἀκούγαμε μοναχὰ οἱ δυό μας—κι ἂς βρισκόντουσαν καὶ χίλιοι ἀκόμα γύρω μας. Πόσες κουβέντες τέτιες δὲν εἴπαμε ἴσαμε τώρα, ἔχοντας μὲ ξανθὸ κερὶ σφραγισμένα τὰ χείλια μας !

*

Τώρα εἶμαι λεύτερος ποῦμαι μόνος—καὶ σὺ μαζί μου. Ἀχ, καὶ νἄτανε νὰν τὴ χαιρόμουνα σ' ὅλη τὴ ζωή μου μιὰ τέτια λευτεριὰ καὶ μιὰ τέτια μοναξιὰ—μὲ τὴ συντροφιά σου. Ἔλα, Ἤγησὼ, ἔλα, ἀδερφούλα μου. Ἔλα τὰ Σαβατόβραδα νὰ μοῦ τὴ χαρίζεις αὐτὴ τὴ μοναξιά. Κι ἂ σ' ἀρέσουνε τὰ ταξίδια, ἔνοια σου. Πάντα σὲ πέλαγα ἀνοιχτὰ, πάντα σ' ἀζύγωτες Κολχίδες θ' ἀρμενίζουμε. Ἡ Ἀργὼ δική μας εἶναι.

Ἀτήσια, 24.3.907. *ΙΞΙΟΝΑΣ*

Ο ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΣ ΠΟΝΟΣ

Περπατούσαμε μοναχοὶ στὸ σκοτάδι. Περπατούσαμε, κρατημένοι σφιχτὰ ἀπ' τὰ χέρια, ἐγὼ καὶ ὁ ἄλλος. Μονάχα ἐμεῖς περπατούσαμε στὴ μαύρη πεδιάδα. Τίποτε ἄλλο. Τὰ μεγάλα βουνὰ ἀκίνητα μᾶς ἔζωναν τριγύρω. Βαρειὰ σύννεφα εἶταν σταματημένα ἀπάνω ἀπ' τὸ κεφάλι μας. Τὰ ψηλὰ δέντρα, ἀνάρηα-ἀνάρηα, ἔστεκαν ἀσάλευτα μέσα στὸν ἄτρεμον ἀέρα. Περπατούσαμε καὶ δὲν ξέραμε ποῦ πᾶμε.

— Ποῦ πᾶμε ; ρώτησα μὲ πνιγμένη φωνή.

— Δὲν ξέρω ποῦ πᾶμε, μοῦ εἶπ' ὁ ἄλλος. Ἡ καρδιά μου χτυπάει δυνατά...

Ὕστερα σταματήσαμε. Δὲν μπορούσαμε νὰ πᾶμε μπροστὰ. Τὰ πόδια μας καρφώθηκαν στὸ χῶμα. Μὲ τὰ βαρειὰ βουνά, μὲ τὰ μεγάλα δένδρα, μὲ τὰ μαῦρα σύννεφα, μείναμε ἀκίνητοι.

— Τὰ χέρια σου τρέμουν ! μοῦ εἶπε ὁ ἄλλος.

— Καὶ τὰ δικά σου.

— Ποῦ εἴμαστε ;

— Δὲν ξέρω.

— Δὲν ἀκοῦς ;

— Ἀκούω.

Τί εἶτανε αὐτὸ ποὺ ἄκουα μέσ' στὸ σκοτάδι ; Αὐτὸ μᾶς ἔκανε νὰ τρέμουμε. Ἕνας θρῆνος πλατὺς ἀνέβαινε ἀπ' τὴ γῆ. Ὁ θρῆνος ἐγέμιζε τὸν κάμπο, τὸν οὐρανό. τὸν ἀέρα. Τρυποῦσε τὰ βαρειὰ σύννεφα κ' ἔσβυνε ἀπάνω. Πλημμυροῦσε ὅλη τὴν πλάση, ζυμωμένος μὲ τὸ σκοτάδι.

— Ἐμπρός, εἶπα στὸν ἄλλον. Προχώρησε νὰ φύγουμε. Τρέμω. Ἀκοῦς τί σοῦ λέω ;

— Δὲν μπορῶ νὰ προχωρήσω, μοῦ εἶπ' ὁ ἄλλος. Κάτι τι μοῦ καρφώνει τὰ πόδια μου. Τράβηξέ με.

— Δὲν μπορῶ οὔτ' ἐγώ. Τὰ πόδια μου εἶναι κολλημένα στὸ χῶμα...

Στεκόμαστε ἀσάλευτοι. Τὰ νύχια μου εἴχανε μπεῖ στὰ κρέατά του. Ἔννοιωθα τὰ νύχια του ποὺ σχίζανε τὸ κρέας μου.

— Μὴ μ' ἀφίνῃς.

— Σὲ κρατῶ. Σφίξε μου τὸ χέρι.

Τὸ αἷμα ἔτρεχε θερμὸ ἀπ' τὰ χέρια μας.

Ὁ θρῆνος γέμιζε τὸ σκοτάδι.

— Ὁ ἀέρας τρέμει. . τοῦ εἶπα. Νοιώθεις τὸν ἀέρα ποὺ τρέμει τώρα ;

— Ναί. Καὶ τὰ δέντρα. Βλέπεις τὰ δέντρα;

— Τὰ βλέπω. Καὶ τὰ σύννεφα ἀπάνω.

— Καὶ τὰ σύννεφα, Θεέ μου!

Κατινούλα, γιὰ τὴν ἄργητα τὴν ἀφάνταστη, θυμήθηκε πὼς τὸ κάτω κάτω, πρὶν ἀπὸ τὸ χειρούργημα δὲν τῆς πονοῦσε μονάχα τὸ νεφρί, κ' ἡ φούσκα της ἀκόμη βρισκόταν σὲ ἀχαμνὴ κατάσταση. Παρακάλεσε λοιπὸν τὸ γιατρὸ νὰ ὀροντίσῃ καὶ γιὰ τὴ φούσκα τὶς τελεφταῖες μέρες ποὺ θἄμνησκε ἡ Κατινούλα στὴν Κλινική. Κι ἀλήθεια, τὶς εἴκοσι ἐννιὰ τοῦ Σταβροῦ, ἄρχισε ὁ κ. Σεβιλὰς νὰ τῆς δίνῃ ἀπὸ μιὰ σταλαξιὰ νιτρικὸ ἄργυρο στὴ φούσκα.

—«Ἔπρεπε νἄναι δῶ, ἔλεγε τῆς Κατινούλας ὁ γιατρός, ἐνῶ φώναζε ἡ δύστυχη, ἔπρεπε νἄναι στὴ θέση σου ὁ προκομένος σου ὁ ἀφέντης, ὁ κ. καθηγητής, νὰ δοῦμε ἀνίσως γυρέψῃ καὶ γιὰ λόγου του μιὰ σταλαξιὰ νιτράτο χυμένη στὴ φουσκίτσα του».

Καὶ τόντις βάσανο φοβερὸ οἱ σταλαξιές. Ὡςτόσο ἡ φούσκα της κάτι θὰ εἶχε, τὸ μολόγαε κι ὁ γιατρός, ἀφοῦ βγαίνανε σωρὸ σωρὸ σφαιρίτσες αἷμα, τὴν ἄλλη μέρα ὅμως τὸ νερὸ διαμάντι, μόνο ποὺ τῆς προξενοῦσε καὶ πάλε λιγάκι ἀκράτεια περαστική. Τὴν τέταρτη καὶ τελεφταία σταλαξιὰ τὴν κάμανε τῆς Κατινούλας τὶς πέντε τοῦ Ἅη Δημήτρη. Μὰ δὲν τοῦ ἄρεζε μήτε τοῦ κ. Σεβιλὰ τὸ παιγνίδι.

—«Τὴ φούσκα, παράγγειλε, νὰ μοῦ τὴν ἀφίνετε ἥρυχη. Νὰ μὴ μοῦ τὴν πασπατέβετε στὰ Παρίσια. Ἔτσι, ἔτσι καὶ συφέρνει».

Ὁ πόθος τῆς Κατινούλας εἴτανε νὰ σφαλοίξῃ πιὰ ἡ πληγή της, νὰ πάῃ νὰ κάμῃ κ' ἕνα γῦρο τὸ παιδὶ στὸ Χαμανοκόρφι, νὰ τὴν καμαρώσῃ ὁ κόσμος, ποὺ γλύτωσε, νὰ χαρῇ καὶ τὸ ξοχικό τους τἀγαπημένο, προτοῦ γυρίσουνε στὸ Παρίσι. Μὰ δὲν τὄφερε ἡ τύχη. Τὶς εἴκοσι ἕξη τοῦ Σταβροῦ, ὁ καλός μας ὁ Σεβιλὰς τῆς εἶπε πὼς στὰ τέλια τοῦ μήνα σίγουρο καὶ θὰ σφαλοίξῃ. Δὲ σφάλοιξε. Πάντα καὶ πάντα ἔβγαζε λίγο ἔμπυο, ὑποθέτω ἐπειδὴ δὲ θὰ ξεράθηκε τὸ κομμάτι ἀπὸ τὸν οὐρητήρα ποὺ τῆς εἶχε ἀπομείνει, στὴ φούσκα κολλητὰ καὶ κάτω στὸ καναλάκι τῆς πληγῆς. Τί παράξενο κιόλας νὰ μὴν ξεραθῇ τέτοια πληγή, μὲ τὴ σαπίλα ποὺ εἶχε μέσα ; Ὁ γιατρός, τὸ πρωῒ ποὺ βγῆκε ἡ Κατινούλα στὸ ταξίδι, ἀναγκάστηκε νὰ τῆς δέσῃ τὴν πληγὴ μὲ μπαμπάκι καὶ κολλόδιο γῦρο γῦρο. Διώρισε, νὰ τὴν ἀλλαξοδένουνε μονάχα στὸ Παρίσι, χωρὶς πλυσίματα στὴν πληγή, ὥςπου νὰ σφαλοίξῃ.

Ἐννοεῖται, τὸ ταξίδι ἔφκολα δὲν ἔγινε, ὄχι ὅμως ξαιτίας τῆς Κατινούλας, παρὰ ξαιτίας τοῦ περίφημου τοῦ σταθμάρχη, ποὺ ἔπασκε ἀπὸ ἄλλη ἀῤῥωστια, δηλαδὴ ἀπὸ πεῖσμα. Χρειάστηκε ὁ Ἀντρέας νὰ γράψῃ δυὸ γράμματα στὸ σταθμάρχη τὸ θυμωμένο, νὰ τοῦ στείλῃ τρεῖς τελεγράφους, τρεῖς τελεγράφους καὶ δυὸ γραμματα στὸ σταθμάρχη τοῦ Πλ.. ., νὰ συντάξῃ μακρυνὸ τελέγραφο στὸ καταστημα τῆς Ἑταιρίας στὸ Παρίσι, νὰ βάλῃ σ' ἐνέργεια τὸ νομάρχη τοῦ Λ...., νὰ ἐνεργήσῃ στὸ Παρίσι κ' ἡ Ἄννα, γιὰ νὰ τοὺς παραχωρηθῇ ἕνα χώρισμα τοῦ βαγονιοῦ φυλαγμένο γι' ἀρτοὺς καὶ ποὺ νὰ μὴν μπαίνῃ κανένας. Μεγάλη δυσκολία, ἐπειδὴ βλέπεις. εἴχανε τρία μπιλλιέτα, τὸ χώρισμα τέσσερεις θέσες. καὶ τοὺς μηνοῦσε ὁ σταθμάρχης τοῦ Μπ... πὼς ἔπρεπε νὰ πάρουνε καὶ τέταρτο μπιλλιέτο, εἰδεμὴ ποῦ δικαίωμα ; Ὁ Ἀντρέας, φυσικά, ζήτησε τὴ χάρη γιὰ τὴν ἀῤῥωστη. Δὲ βαριέσαι. Ὁ κανονισμὸς δὲ χωρατέβει, κι ἂς ἀῤῥωστήσῃ ὁ ἄθρωπος. Ἡ ἀλήθεια εἶναι ποὺ ἔφταιγε ἡ Ἑταιρία γιὰ τὸ περίφημο ταξίδι τῶν τεσσάρω τοῦ Σταβροῦ, παρκπονέθηκε δυνατὰ ὁ Ἀντρέας μέσα στὸ σταθμὸ τοῦ Μπ..... ὅπως ξέρουμε, καὶ τώρα ἔβρισκε τὴν ἀνταμοιβή του. Σωστὸ νὰ προστέσουμε πὼς ὕστερις ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφία τὴν ἀπανωτὴ—κι ἀφοῦ τοὺς τελεγράφησε πὼς τοὺς ἀφίνει τὴν ἐρτύνη, ἂν τύχῃ τίποτις, τοῦ παραχωρήθηκε τὸ χώρισμα. Μὴ σπάνῃς τὸ κεφάλι σου νὰ γυρέβῃς τάξη στὸν κόσμο.

Δὲ φαντάζεται κανεὶς τὴ χαρὰ τῆς Κατινούλας,